

כ"ז) מהו ההיתר לקרוא "שבת גוי" לעשות לו מלאכתו, הלא ברור שיש אלפי יהודים שנטמעו בין הגוים ל"ע, וכל קבוע כמחצה על מחצה?

תשובה: כבר הבאתם בהערה (בקובץ העבר) ממרן רבינו בעל דברי יואל צ"ל שעדיף לקרוא גוי שחור מבני חם, וממילא אין החשש כ"כ, ודו"ק.

כמו"כ שמעתי ממרן רבינו שליט"א שאין נכון לקרוא שבת גוי מביתו שאז הוא במקומו הקבוע, רק גוי ההולך בשוק לא מקרי קבוע, וכל דפריש מרובא פריש, (ועי' סי' ק"י בבית מאיר על ס"ו שהביא כן מתוס' (כתובות דף ע"ו) דבעיר לא מקרי קבוע).

עוד שמעתי סברא שחשש של קבוע אינו כשנודע לו שיש כאן איסור (כגון דרוסה שנתערב או טריפה שנערב בחניות), אבל "סטאטיסטיק" אינו עושה עדיין קביעות, וממילא כיון שלא נודע לו בעיר זה בפרטיות על אדם מישראל שנטמע בין הגוים ל"ע לא נולד עדיין דין קבוע, ועדיין צ"ע.

והרביעית י"ל שבספק במהות הקבוע לא מקרי ספק קבוע (ועי"ע במדור שערי מועד בשו"ת להל' פורים אות ב' - המערכת).

*

כ"ח) שמעתי אומרים שיש דיעה הסוברת שאין לאכול חלב אחר בשר עד שמונה שעות, האם כנים הדברים ואם צריכין לחוש לזה?

תשובה: בענין שש שעות שנוהגין להמתין אחר בשר, מובא כמה טעמים בראשונים, רש"י (חולין דף קד.) כתב הטעם משום הבשר שמוציא שומן ונדבק בפיו ומושך טעם לזמן ארוך עד שש שעות, והרמב"ם (הל' מאכ"א פ"ט כ"ח) כתב הטעם משום בשר שנשאר בין השיניים ונקרא בשר עד שש שעות, ולהלכה נקטינן כחומרי שני הטעמים, עי' כ"ז ביו"ד ריש סי' פ"ט.

ומקור הדברים מהיכן ילפינן שיעור שש שעה, עי' מל"מ שם דבגמ' (שם) אמרינן דמר עוקבא אכל גבינה אחר בשר בהפסק מסעודה

כ"ו) בנוסח מודה אני מסיימין בתיבת "סלה", מהו ביאור תיבת סלה, ומהו המקור לסיים כן?

תשובה: מצינו ד' פירושים למלת סלה [הובא בספר ערכי הקודש - ווייצנהענדלער בכמה כרכים].

(א) לשון אמת או באמת כמו יהללך סלה.
(ב) לשון לעולם, ויש שכתבו שביאורה הוא תמיד יום אחר יום בלי הפסק כמו עוד יהללך סלה (תהלים צד, ה) ומזה נגזר המלה "מסלה" דרך שעוברים שם כל העם תמיד, ומזה נגזר המלה "מסלסל בשערו" שהכונה שיש לו עסק תמידי עם תקון שערו.

(ג) מלה שנופלת על ענין הנגון.
(ד) ענינה הרמה והגבהה, כמו סלו לרכב (תהלים סח) רצה לומר, כי באותו המקום היה הגבהת הקול בנגון.

ואפשר לומר שאולי אומרים זאת אחר מודה אני לומר שרבה אמונתך סלה - לעולם, כי באמת נוסח מודה אני נתייחד במקום אלקי נשמה כן כתב בסידור אוצר התפלות, באלקי נשמה אומרים ואתה עתיד לטלה ממנו ולהחזירה בי לעתיד לבוא, שאנו נותנין אימון בהקב"ה שעתיד להחזיר נשמותינו לעתיד בתחיית המתים, וכן אומרים במודה אני שמודים להקב"ה שהחזיר בנו הנשמה היום, וגם שעתיד להחזירה בעת תחיית המתים.

או עפ"י הפי' שהוא תמיד יום אחר יום בלי הפסק, שאמונתנו בהקב"ה הוא תמיד יום אחר יום בלי הפסק.

עוד מצאנו בספר הכרמל (שרשי המילות להמלבי"ם) שהפייטנים סיימו פיוט שלהם בתיבת סלה, שהוא מלשון עולם (כנ"ל אות ב'), ואולי כן הוא בנוסח מודה אני.

והאמת הוא שזה הנוסח לא נמצא בשום סדור מדויק, אבל בכמה סדורים שהרגלנו בו אכן נמצא מלת סלה, ואכן בכמה סידורים כתבו בסוגריים.